

dr. Gerard Ciołek
adiunkt Pol. Warsz.
prowadzący wykłady
zlecane Arch. Ogrodowej.

TC-DN-5-3

Warszawa 27. IV. 1947.

Do

Komisji Programowej Wydziału Architektury.

w/m.

W odpowiedzi na pismo z dn. 19. III. 47.

nr. 768.XI. przedstawiam program wykładów i ćwiczeń na rok akad.
1947/48.

1. Cel nauczania wykładanego przedmiotu.

Wykłady zlecane Architektury Ogrodowej, prowadzone przezemnie w bieżącym roku akad. na V i VI sem. ograniczone zostały na życzenie p. Dziekana Wydziału Architektury prof. Gutta wyłącznie do zagadnień historycznych, jakkolwiek mój program, przedstawiony wiosną 1946 prof. Tokwińskiemu, przewidywał wykłady i ćwiczenia z zakresu zasad projektowania i teorii kompozycji ogrodów i krajobrazu. Przedstawiony obecnie program wykładów i ćwiczeń ma na celu przygotowanie słuchaczy do podejmowania prac w zakresie planowania przestrzennego, wiążącego się z kształtowaniem ogrodów, krajobrazu, ochrony przyrody wraz z zagadnieniami konserwatorskimi, w odniesieniu do zespołów zabytkowych. Poznanie zasad kompozycji w oparciu o elementy przyrodzone, jak teren, woda, roślinność, pozwoli ~~kształt~~ na pełne realizowanie w ogólnym programie nauczania postulatów współczesnej urbanistyki i planowania przestrzennego i stanowić będzie niezbędne uzupełnienie dla innych katedr projektowania.

2. Zestawienie tematów wykładów. *Zgodnie z planem z dnia 19. III. 47.*

A. Z a g a d n i e n i a w s t ę p n e. Krajobraz naturalny i krajobraz kulturalny. Ogród i przyroda. Piękno przyrody i piękno sztuki. Sztuka ogrodowa a historia sztuki. Zniszczenie krajobrazu przez współczesną cywilizację i drogi do jego odbudowy. Istota współczesnych prądów w kompozycji ogrodów i krajobrazu.

B. A n a l i z a n a t u r a l n e g o ś r o d o w i s k a. Położenie geograficzne. Ukształtowanie pionowe, rzeźba terenu i jego zasadnicze formy naturalne. Geologia i gleboznawstwo. Wpływ podłoża na formowanie krajobrazu i szaty roślinnej. Nawodnienie, woda gruntowa i powierzchniowa, płynąca i stojąca. Klimat, nasłonecznienie, opady atmosferyczne, wiatry panujące, mikroklimat. Szata roślinna naturalna, leśna, stepowa, bagienna, wysokogórska. Zieleń uprawna rolna i ogrodowa. Zieleń ozdobna, parkowa, importy obce, egzoty. Współzależność czynników przyrodzonych i równowaga biologiczna w krajobrazie. Zjawiska ujemne, jako skutek naruszenia równowagi biologicznej.

C. M a t e r i a ł o z n a w s t w o. Materiał roślinny, poznanie zasadniczych typów roślinnych i ich charakterystyka wielkości, pokroju, barwy, wieku, wymagań co do stanowiska i otoczenia, pory kwitnienia i cechy indywidualne. Materiał budowlany w kompozycji ogrodowej i krajobrazowej, jego zastosowanie i walory plastyczne, fakturowe, kolorystyczne, zestawienia z materiałem roślinnym.

D. E l e m e n t y i z a s a d y k o m p o z y c j i. Elementy geometryczne i architektoniczne: punkt, linia, pole, bryła, pojęci

rytmu, akcentu, dominanty, motywu. Obramienie, przeźrocze, kulisa, tło. Jedno- i wieloosiowość, sprzężenie osi. Kompozycja płaszczyznowa i przestrzenna, jedno- i wieloelementowa. Składanie i sprzężenie elementów. Czynniki malarskie: barwa, natężenie, tonacja, barwy uzupełniające i kontrastowe. Złudzenia optyczne. Czynniki estetyczne: Harmonia i kontrast, statyka i dynamika, konstruktywizm i dekoratywizm, klasycyzm i romantyzm, naturalizm i idealizm. Istota monumentalności.

E. P r o j e k t o w a n i e o g r o d ó w. Pomiar i analiza terenu. Ustalenie programu i studia wstępne. Podziałki dla planów szkicowych i szczegółowych. Dyspozycja i zagospodarowanie terenu. Technika prac ziemnych. Korektury rzeźby terenu. Budowle, ogrodzenia i urządzenia ogrodowe. Sprzęt i zdobnictwo ogrodowe. Kształtowanie wód naturalnych i sztucznych. Sieć komunikacyjna. Formy roślinne płaszczyznowe i przestrzenne. Typy ogrodów: ogród mieszkalny miejski i wiejski, ogród publiczny, jordanowski, botaniczny, zoologiczny. Zabawkowe ogrody pałacowe, dworskie i klasztorne, konserwacja, adaptacja i rekonstrukcja. Metoda badań terenowych i archiwalnych.

F. P r o j e k t o w a n i e z i e l e n i w o s i e d l a c h. Rola zieleni w urbanistyce. Układy zieleni w miastach: szachownicowe, pierścieniowe, pasmowe i promieniste. Zieleń ulic, placów i wybrzeży. Przedogródki i zieleni w blokach mieszkalnych. Miasta-ogrody. Ogródki działkowe. Zieleń terenów sportowych i wypoczynkowych. Cmentarze. Zieleń terenów przemysłowych, pasma ochronne. Lasy i parki podmiejskie. Normy zieleni dla osiedli miejskich.

G. P r o j e k t o w a n i e k r a j o b r a z u. Elementy krajobrazu naturalnego i kulturalnego. Regionalizacja form krajobrazowych jako wynik czynników przyrodzonych i działalności człowieka. Powierzchnie leśne. Zieleń ochronna powierzchniowa, pasmowa i punktowa. Komórki mikroklimatyczne. Zieleń użytkowa rdna, łąkowa, ogrodowa. Projektowanie szlaków komunikacyjnych w terenie i ich oprawa krajobrazowa. Wody naturalne i sztuczne, regulacje rzek, zapory i kanały. Wpływ wód na klimat. Racjonalna gospodarka wodna. Ochrona przyrody pierwotnej i jej znaczenie dla nauki i życia. Pomniki przyrody, rezerwaty i parki narodowe. Projektowanie w rezerwach. Krajobrazy ochraniające. Krajobrazy historyczne. Zagadnienia konserwatorskie w odniesieniu do krajobrazów historycznych. Ochrona cech regionalnych w krajobrazie / budownictwo, inwestycje, szata zielona/.

3. Zestawienie tematów ćwiczeń, projektów i prac klauzurowych. *Zapisać/Myj*

A. Ćwiczenia polegają na opracowaniu i uzupełnieniu materiału rysunkowego, omawianego na wykładach.

B. P r o j e k t o w a n i e przewiduje opracowanie na konkretnych podkładach, według obowiązujących zasad i programu prac, trzech tematów: 1. projekt ogrodu 1:500, 2. projekt terenów zielonych w osiedlu miejskim L: 5000, 1:2500 i fragmenty opracowań 1:1000, 3. projekt większego obszaru krajobrazowego 1:25.000, z fragmentami opracowań w skali większej.

C. Prace klauzurowe - opracowanie drobniejszych tematów lub elementów ogrodowych i krajobrazowych.

Wnioskuję o zatwierdzenie składu wykładów przy moim przedłożeniu i o dotychczasowe zadania i materiały pomocnicze.